

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ

м. Київ

24 05 20 19 р.

№ 485

Про затвердження стандарту
вищої освіти за спеціальністю
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
для першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 року № 1648),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.

2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2019/2020 навчального року.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рашкевича Ю. М.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
24.05. 2019 р. № 725

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Перший (бакалаврський) рівень**
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Бакалавр**
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ **02 Культура і мистецтво**
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ **023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація**
(код та найменування спеціальності)

В и д а н н я о ф і ц і й н е

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київ

2019

I. ПРЕАМБУЛА

Стандарт вищої освіти. Перший (бакалаврський рівень) вищої освіти. Ступінь «бакалавр». Галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 24.05. 2019 р. № 725.

Розробники Стандарту члени підкомісії зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» науково-методичної комісії з культури і мистецтва сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Шуліка Вячеслав Вікторович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри реставрації та експертизи творів мистецтва Харківської державної академії дизайну і мистецтв (*голова підкомісії*);

Печенюк Таміла Григорівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри художнього текстилю Львівської національної академії мистецтв (*заступник голови підкомісії*);

Касьяненко Тамара Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, вчений секретар Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (*секретар підкомісії*);

Мазур Вікторія Павлівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв;

Касьян Тетяна Костянтинівна, доцент, завідувач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького.

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» науково-методичної комісії з культури і мистецтва сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України 19.05.2017 р., протокол № 5.

Фахову експертизу здійснювали:

1. *Бітаєв Валерій Анатолійович*, віце-президент Національної академії мистецтв України, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, доктор філософських наук, професор, заслужений діяч мистецтв України.

2. *Волощук Ігор Михайлович*, секретар Національної Співки художників України, директор Дирекції виставок НСХУ, заслужений діяч мистецтв України.

3. *Мизгіна Валентина Василівна*, директор Харківського художнього музею, заслужений працівник культури України.

Методичну експертизу здійснювали:

1. *Калашнікова Світлана Андріївна*, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти НАГІН України; національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+.

2. *Таланова Жаннета Василівна*, доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 7 від 27.09.2016 р.).

Стандарт розглянуто Міністерством культури України та Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» науково-методичної комісії № 3 з культури і мистецтва Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 5 від 22.11.2018 р.).

Стандарт погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 16.04.2019 р., протокол № 4.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень для спеціалізацій: графіка, мистецтвознавство, теорія та історія мистецтв
Освітня кваліфікація	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація Спеціалізація – (зазначити назву за наявності) Освітня програма – (зазначити назву)
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації (зазначити назву спеціалізації за наявності)
Опис предметної області	<i>Об'єкт:</i> цілісний продукт предметно-просторового та візуального середовища. <i>Цілі навчання:</i> формування фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів мистецької діяльності та характеризується певною невизначеністю умов. <i>Теоретичний зміст предметної галузі:</i> поняття, концепції, принципи, еволюція образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва; опис, аналіз, витлумачення, атрибуція мистецьких творів та шкіл мистецтва. <i>Методи, методики, технології:</i> порівняльно-історичний, семіотичний, формальний аналіз, інноваційні методики створення та реставрації мистецьких об'єктів, теорія і методологія проведення наукових досліджень в сфері образотворчого та декоративного мистецтва. <i>Інструменти та обладнання</i> пов'язані з процесом створення творів мистецтва різних видів та жанрів; обладнання для дослідження та зберігання творів

	мистецтва, інформаційні та комунікаційні технології.
Академічні права випускників	Продовження освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти (зміни внесено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.05.2021 № 593)

Обсяг освітньої програми бакалавра на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС.

На базі ступеня «молодший бакалавр» («молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше ніж 120 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста).

На основі ступеня «фаховий молодший бакалавр» заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих за попередньою освітньою програмою фахової передвищої освіти

Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за даною спеціальністю, визначених цим Стандартом вищої освіти.

Прийом на основі ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання в порядку, визначеному законодавством

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про

	природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 10. Навички міжособистісної взаємодії. 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей. 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями. 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва. 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача. 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання. 9. Здатність використовувати професійні знання у

	практичній та мистецтвознавчій діяльності. 10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності. 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах. 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.
--	--

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.
4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).
5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.
8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.
9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.
10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).
11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам

для якісного виконання роботи.

12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.

13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної та/або наукової проблеми відповідного рівня в сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації що характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням теорії та методики предметної галузі та сфери професійної діяльності. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, списування та фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти або його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладах вищої освіти повинна функціонувати система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладів вищої освіти і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України № 1556–VII «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37–38;
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;
3. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>.
4. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>

6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

О. І. Шаров

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Даний Стандарт вищої освіти містить компетентності, що визначають специфіку підготовки бакалаврів зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, які відображають, що саме студент повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

Компетентності та результати навчання узгоджені між собою і відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1. демонструє, до якої групи дескрипторів НРК належать результати навчання, пов'язані з відповідними компетентностями. В таблиці 2. показана відповідність програмних результатів навчання та компетентностей.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей.

Нормативний зміст підготовки визначається дисциплінами, що забезпечують досягнення програмних результатів навчання. При описі окремих дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності потрібно визначити мету їх вивчення (компетентності, на формування яких направлена дана дисципліна) та конкретні заплановані результати навчання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання.

Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. ЗВО при формуванні профілю освітніх програм можуть зазначають додаткові компетентності і результати навчання, які відповідають варіативній складовій конкретної спеціалізації.

За наявності відповідного обґрунтування, ЗВО може запропонувати в освітній програмі професійні кваліфікації та умови їх присвоєння. ЗВО має право рішенням вченої ради визначати обсяг і структуру кваліфікаційної роботи.

Пропонований перелік спеціалізацій, що може коригуватися відповідно до освітніх програм ЗВО:

Художник образотворчого мистецтва (в межах спеціалізації: *станковий і монументальний живопис, графіка, графіка вільна, оформлення та ілюстрація книги, сценографія та кіносценографія, сакральне мистецтво, візуальне мистецтво*);

Художник декоративного мистецтва (в межах спеціалізації: *художній текстиль, художня кераміка, художнє скло, художнє дерево, художній метал*);

Художник-реставратор (в межах спеціалізацій: *реставрація станкового і монументального живопису; реставрація творів скульптури та творів декоративно-ужиткового мистецтва, реставратор документальних / історичних пам'яток*);

Скульптор (в межах спеціалізацій: *станкова і монументальна скульптура, монументально-декоративна скульптура*);

Мистецтвознавець; Мистецтвознавець-експерт.